

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет педагогічний
Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної
освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

НАСТУПНІСТЬ ЗДО І ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Освітня програма «Дошкільна освіта»

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
теорії та методики дошкільної і
спеціальної освіти

Протокол №1 від 29 серпня 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Наступність ЗДО і початкової школи
Освітня програма	Дошкільна освіта
Спеціалізація (за наявності)	-
Спеціальність	012 Дошкільна освіта
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень	перший (бакалаврський) рівень
Статус дисципліни	вибіркова
Курс/семестр	4/8
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 16 год. Практичні заняття – 20 год. Самостійна робота – 54 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт Дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/

2. Опис дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти навичок і вмінь використання засобів, форм та методів задля забезпечення реалізації принципу наступності в системі закладів дошкільної і початкової освіти.

Цілі:

- ознайомити майбутніх педагогів зі специфікою реалізації принципу наступності в освітній роботі закладів дошкільної і початкової освіти для подальшого використання у навчанні і вихованні дітей дошкільного віку і молодших школярів;
- закріпити знання майбутніх педагогів з проблем реалізації принципу наступності в закладах дошкільної і початкової освіти, отримані на лекціях та у процесі самостійної роботи.

Компетентності:

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальні компетентності (КЗ):

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

II. Фахові компетентності спеціальності:

КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-15. Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного

поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Програмні результати навчання:

ПР-02 Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПР-05 Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

ПР-06 Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.

ПР-12 Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.

ПР-20 Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
Змістовий модуль 1. Науково-теоретичний			
1.	Наступність і спадкоємність дошкільної і початкової ланок у системі неперервної освіти.	Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття. Укласти картотеку публікацій, в яких висвітлено особливості наступності ЗДО і НУШ. Розкрити зміст актуальних проблем.
2.	Психофізіологічні особливості розвитку дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку.	Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій. Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.	Підготуватися до практичного заняття, проаналізувати і подати схематично психофізіологічні особливості розвитку дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку.

3.	<p>Готовність дитини до навчання в школі.</p>	<p>Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.</p> <p>Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.</p> <p>Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.</p>	<p>Проаналізувати чинні програми навчання і виховання дітей ЗДО і початкової школи щодо реалізації принципу наступності.</p> <p>Визначити і проаналізувати показники психологічної готовності дитини до навчання в школі.</p> <p>Укласти схему «Загальнонавчальні уміння молодших школярів, шляхи їх формування».</p>
4.	<p>Адаптація дошкільників до навчання в школі.</p>	<p>Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.</p> <p>Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.</p> <p>Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.</p> <p>Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, підготувати презентації.</p> <p>Охарактеризувати сутність поняття «адаптація».</p> <p>Описати чинники впливу на адаптацію дитини до шкільного навчання.</p> <p>Охарактеризувати роль батьків і значення перебування дитини в дошкільному навчальному закладі для адаптації.</p> <p>Підібрати ігри, які сприяють адаптації дітей до навчання в школі.</p>
5.	<p>Вплив дидактичних ігор на підготовку дітей до навчання в школі.</p>	<p>Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.</p> <p>Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.</p> <p>Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.</p>	<p>Охарактеризуйте умови та вимоги організації ігор.</p> <p>Охарактеризуйте типові ускладнення, які можуть виникнути в організації ігор.</p> <p>Конкретизуйте у чому полягає психолого-педагогічне значення дидактичних ігор в освітньому процесі початкової школи.</p>

Змістовий модуль 2. Професійно-методичний			
6.	Наступність у математичній підготовці дітей старшого дошкільного і молодшого шкільного віку.	<p>Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.</p> <p>Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.</p> <p>Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.</p> <p>Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.</p>	<p>Скласти схему методів навчання математики у початковій школі.</p> <p>На основі порівняльного аналізу змісту програм старшого дошкільного віку і 1-го класу початкової школи обґрунтувати наступність у змісті навчання математики.</p> <p>Довести необхідність використання наочних матеріалів у вивченні математики.</p> <p>Охарактеризувати орієнтовні показники засвоєння знань з математики дітей молодшої, середньої і старшої груп ЗДО.</p> <p>Обґрунтувати їхній зв'язок із вивченням математики у 1-му класі школи.</p>
7.	Наступність і перспективність у навчанні дітей рідної мови.	<p>Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.</p> <p>Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.</p> <p>Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.</p>	<p>На основі порівняльного аналізу змісту чинних програм старшого дошкільного віку і 1-го класу початкової школи обґрунтувати шляхи забезпечення наступності у навчанні рідної мови.</p> <p>Проаналізувати методики обстеження мовленнєвого розвитку дитини.</p>

8.	Наступність в організації образотворчої діяльності ЗДО і НУШ.	Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій. Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.	Скласти схему методів організації образотворчої діяльності. Дати коротку характеристику художньо-творчих умінь дитини, готової до навчання в школі. На основі порівняльного аналізу змісту чинних програм для старшого дошкільного віку і 1-го класу початкової школи обґрунтувати наступність в організації образотворчої діяльності.
9.	Наступність в ознайомленні дітей природою.	Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій. Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.	На основі порівняльного аналізу змісту чинних програм для старшого дошкільного віку і 1-го класу початкової школи обґрунтувати наступність в ознайомленні дітей з природою.
10.	Нормативно-правове забезпечення організації освітнього процесу в ЗДО і НУШ.	Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.	Вивчити план роботи дошкільного закладу щодо здійснення зв'язків зі школою. Розкрити своєрідність окремих форм роботи. Довести значення спільної роботи ЗДО і початкової школи у вихованні в дітей бажання вчитися.

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	-
Практичне заняття	45
КСР	5

Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції																		-
Практичні заняття		5	5	5	5	5	5	5	5	5								45
КСР																	5	5
Екзамен																	50	50
Всього за тиждень		5	5	5	5	5	5	5	5	5							55	100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
<ol style="list-style-type: none"> Анісімова Г., Нікулочкіна О. З дошкільної ланки освіти в початкову : проблеми наступності : метод. реком. Тернопіль : Мандрівець. 2014. 76 с. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти). Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf Дитячий садок-школа: актуальні проблеми наступності : монографія / Н. Лисенко, І. Шоробура, Л. Пісоцька [та ін.]; за ред. проф. Н. Лисенко. 3-тє видання, перер. та доповн. К. : Видавничий Дім "Слово", 2014. 472 с. Калмикова Л. Перспективність і наступність в навчанні мови й розвитку мовлення дітей дошкільного і молодшого шкільного віку: психолінгвістичний і лінгвометодичний аспекти. К. : Слово, 2017. 425 с. Корнеєва О. Ваша дитини йде до школи. Поради батькам майбутніх першокласників. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2013. 208 с. Марчій-Дмитраш Т. Історико-педагогічні засади підготовки дітей дошкільного віку до навчання в школі // Доступність і неперервність освіти впродовж життя: зарубіжний досвід та національна практика: збірник тез доповідей науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю (Івано-Франківськ, 17 травня 2022 р.). Івано-Франківськ, 2022. 313 с. С. 50-54. http://194.44.152.155:8080/handle/123456789/13027 Марчій-Дмитраш Т. Наступність навчально-виховної роботи дошкільного навчального закладу і початкової школи: Навчально-методичні рекомендації. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2014. 72 с. http://lib.pu.if.ua:8080/handle/123456789/2820 Марчій-Дмитраш Т. Сучасний стан реалізації принципу наступності у підготовці дітей до навчання в школі. <i>Науковий журнал: Освітній простір України</i>. Івано-Франківськ, 2019. Випуск 17. С. 147-153. http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/12972 	

9. Марчій-Дмитраш Т. Шляхи реалізації принципу наступності в екологічному вихованні дітей в сучасних закладах дошкільної освіти і початкових школах. *Науковий журнал: Освітній простір України*. Івано-Франківськ, 2018. Випуск 12. 222 с. С. 191–197. http://nbuv.gov.ua/UJRN/opu_2018_12_30
10. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою. 1-4 класи. К.: Видавничий дім «Освіта», 2013. 392 с.
11. Наступність дошкільного навчального закладу і початкової школи у вихованні дітей : навчально-методичний посібник / В. Кононенко, Н. Лисенко, І. Шоробура [та ін.]; за ред. проф. Н. Лисенко. 2-ге видання. К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. 296 с.
12. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт». Режим доступу: [programa-vpevnenii-start-2017.pdf](#)
13. Якименко С. Інтегрована особистісно-орієнтована технологія - продуктивна технологія наступності дошкільної та початкової освіти: навч.-метод.посібник. К. : Слово, 2016. 302 с.

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти, вул. Бандери, 1, каб. 301, https://kttmdiso.pnu.edu.ua 0687372044 ktmpdo@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Марчій-Дмитраш Тамара Михайлівна Викладачі з закладів вищої освіти України
Контактна інформація викладача	tamara.marchii@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна добросесність	Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної добросесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/ Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідують лекції і практичні заняття курсу.
Пропуски занять (відпрацювання)	Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ«Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови пропуску занять (відпрацювання) допуску до підсумкового контролю визначаються

	<p>5 Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.)</p> <p>https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf</p>
Невідповідна поведінка під час заняття	<p>Діяти відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (нова редакція) (зі змінами накази ректора № 61 від «31» січня 2020 р.; № 361 від 31 липня 2020 р.; № 795 від 31 грудня 2020 р.)</p> <p>https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/01/Polozennia-pro-OOP25_12_2020-1.pdf</p>
Додаткові бали	<p>Студент може отримати додаткові бали згідно «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.)</p> <p>https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf</p>
Неформальна освіта	<p>Неформальна освіта зараховується згідно Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019р., із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021р.)</p> <p>https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf</p> <p>Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra та інших (положення ПНУ про неформальну освіту).</p>

Викладач: _____ кандидат педагогічних наук, доцент Марчій-Дмитраш Т.М.